

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО МАГІСТЕРСЬКУ РОБОТУ
(для студентів факультету
підготовки професійних суддів)**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ПІДГОТОВКИ ТА ОФОРМЛЕННЯ
МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ**

**Харків
2010**

Положення про магістерську роботу (для студентів факультету підготовки професійних суддів). Методичні рекомендації щодо підготовки та оформлення магістерської роботи / Уклад. В.В. Комаров. – Х.: Нац. юрид. акад. України, 2010. – 18 с.

У к л а д а ч В.В.Комаров

Рекомендовано до видання редакційно-видавничою радою академії (протокол № 5 від 06.09.2010 р.)

Схвалено на засіданні вченої ради
Національної юридичної академії
України імені Ярослава Мудрого
(протокол № 2 від 01.10.2010 року)

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Ректор Національної
юридичної академії України
імені Ярослава Мудрого

Таций В.Я.

“02” жовтня 2010 року

ПОЛОЖЕННЯ про магістерську роботу

1. Загальні положення

1.1. Положення про магістерську роботу студентів факультету підготовки професійних суддів Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого (далі – Положення) передбачає порядок підготовки, виконання та захисту магістерської роботи, а також порядок її оформлення.

1.2. Нормативною основою виконання магістерських робіт в академії є Закон України від 17.01.2002 р. “Про вищу освіту”, наказ Міністерства освіти України від 02.06.1993 р. № 161 “Про затвердження Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах”, інші нормативно-правові акти України у галузі освіти і науки, а також Статут та накази ректора академії.

1.3. Магістерська робота – це випускна кваліфікаційна письмова робота науково-дослідного змісту, яка є підсумком теоретичної, наукової та практичної роботи студента протягом навчання у магістратурі, яка демонструє рівень фахової підготовки та здатності випускника самостійно вести науковий по-

шук і розв'язувати конкретні теоретико-прикладні задачі, використовуючи сучасні інформаційні засоби та технології.

Магістерська робота виконується з урахуванням навчального плану та освітньо-професійної програми підготовки магістрів.

1.4. Підготовка до написання магістерської роботи передбачає виконання наступних завдань:

- систематизацію, поглиблення та закріплення теоретичних та практичних знань студентів, їх застосування при вирішенні конкретних практичних ситуацій;
- оволодіння методикою наукового дослідження, узагальнення та логічного викладу матеріалу;
- узагальнення емпіричного матеріалу;
- розвиток професійних кваліфікацій у відповідних сферах юридичної практики та згідно із профілем освітньо-професійної програми;
- визначення рівня професійної кваліфікації випускника відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики.

1.5. Магістерська робота повинна відповідати загальним вимогам, до яких належать:

- актуальність теми дослідження для теорії та юридичної практики;
- наявність елементів новизни отриманих результатів;
- практична значущість;
- концептуальність авторського підходу до предмета дослідження
- глибина дослідження та повнота висвітлення питань;
- точність та конкретність викладу матеріалу;
- обґрунтованість висновків та рекомендацій.

2. Порядок підготовки магістерської роботи

2.1. Магістерська робота як підсумковий екзаменаційний (заліковий) кредит з навчальних дисциплін, що визначають профіль освітньо-професійної програми, є самостійним видом

навчальної діяльності студента відповідно до освітньо-кваліфікаційної програми підготовки магістрів та навчального плану академії.

Профільними кафедрами, на яких виконуються магістерські роботи, є: організації судових та правоохоронних органів, цивільного процесу, кримінального процесу, цивільного права та кримінального права.

2.2. Тематика магістерських робіт розробляється та затверджується профільною кафедрою на кожен навчальний рік і подається в деканат до початку нового навчального року.

Вибір теми магістерської роботи здійснюється студентом за результатами консультацій з кафедрою і науковим керівником.

Як правило, не допускається виконання магістерської роботи за однією і тією ж темою двома та більше студентами протягом одного року навчання.

Закріплення за студентом теми магістерської роботи оформлюється розпорядженням декана факультету.

2.3. Керівництво магістерською роботою здійснюється з метою надання студентові необхідної консультативної допомоги в процесі її підготовки і включає наступне:

- попередні консультації;
- погодження плану магістерської роботи і визначення індивідуального графіку її виконання;
- поточні консультації;
- перевірка магістерської роботи;
- написання відгуку на магістерську роботу;
- консультація щодо захисту магістерської роботи у Державній екзаменаційній комісії (ДЕК).

Керівниками магістерських робіт, як правило, призначаються професори (доктори наук).

2.4. Магістерська робота має бути оформлена відповідно до Методичних рекомендацій щодо підготовки та оформлення магістерської роботи.

Для своєчасної підготовки магістерської роботи студент складає індивідуальний план підготовки магістерської роботи,

який погоджує з науковим керівником.

Обсяг магістерської роботи становить 45-50 сторінок, без урахування списку використаних джерел та додатків.

2.5. Хід виконання магістерської роботи відповідно до індивідуального плану контролюється науковим керівником.

Окремим етапом підготовки магістерської роботи є попередня перевірка та оцінка магістерської роботи чи окремих її розділів науковим керівником.

Науковий керівник формулює конкретні зауваження і дає загальну оцінку роботи, де, зокрема, зазначає:

- наскільки представлений варіант відповідає вимогам, встановленим до магістерських робіт;
- зауваження, які, на думку наукового керівника, обов'язково повинні враховуватися студентом при доопрацюванні;
- зауваження та рекомендації, які бажано врахувати для підвищення рівня магістерської роботи.

У разі доопрацювання роботи вона повторно подається науковому керівнику.

При відмові студента враховувати зауваження чи рекомендації наукового керівника магістерської роботи науковий керівник попереджає студента про те, які наслідки можуть бути (негативний відгук, негативна рецензія, зниження оцінки магістерської роботи під час її захисту, можливий недопуск до захисту).

Магістерська робота, не подана на кафедру у визначений строк без поважних причин, не може бути рекомендована до захисту.

3. Допуск магістерської роботи до захисту

3.1. Після подання студентом остаточного варіанта магістерської роботи науковий керівник готує офіційний відгук .

3.2. Після надходження відгуку наукового керівника здійснюється незалежне рецензування магістерської роботи.

До рецензування магістерських робіт можуть залучатися викладачі кафедр академії, науково-педагогічні працівники інших навчальних закладів, фахівці-практики.

Рецензія повинна бути передана студенту не пізніше, ніж за 10 днів до захисту магістерської роботи.

3.3. Після надходження відгуку наукового керівника та рецензії на магістерську роботу профільна кафедра приймає рішення про допуск магістерської роботи до захисту.

До публічного захисту магістерської роботи допускаються студенти, які повністю виконали всі вимоги навчального плану, отримали позитивний відгук наукового керівника та рецензію.

Допуск до захисту магістерської роботи оформлюється витягом з протоколу засідання профільної кафедри.

4. Захист магістерської роботи

4.1. Захист магістерської роботи відбувається на спеціальному відкритому засіданні ДЕК, на якому можуть бути присутні студенти, рецензенти, керівники наукових робіт, а також запрошені представники юридичних організацій і установ.

4.2. Перед захистом магістерських робіт секретар ДЕК подає членам комісії такі документи:

- відгук наукового керівника про магістерську роботу;
- рецензію на магістерську роботу.

До ДЕК можуть бути подані також інші матеріали, що характеризують наукову і практичну цінність виконаної роботи (друковані статті за темою роботи, результати соціологічних досліджень, документи, які підтверджують практичне застосування роботи тощо).

4.3. Захист магістерської роботи складається з наступних етапів:

- виступ автора (до 12 хвилин), в якому розкривається основний зміст роботи, результати дослід-

- дження, науково-практичні пропозиції;
- відповіді автора на запитання членів комісії та присутніх на публічному захисті магістерських робіт щодо досліджуваної проблеми;
- оцінювання членами ДЕК змісту та захисту магістерської роботи студента.

4.4. Кожен член ДЕК самостійно приймає рішення щодо оцінки магістерської роботи з урахуванням як особистого ознайомлення з текстом, так і з огляду на її захист. На закритому засіданні ця оцінка повідомляється іншим членам ДЕК. Рішення щодо остаточної оцінки приймається після обговорення простою більшістю голосів членів ДЕК.

Остаточна оцінка магістерської роботи оголошується головою (головуючим на засіданні) ДЕК у присутності студентів.

Результати захисту магістерської роботи оцінюються за чотирибальною шкалою: „відмінно”, „добре”, „задовільно”, „незадовільно”.

За рішенням ДЕК може бути поставлена оцінка „відмінно з відзнакою”.

Повторний захист магістерської роботи здійснюється відповідно до Положення про порядок створення, організацію і роботу Державної екзаменаційної (кваліфікаційної) комісії у вищих навчальних закладах України від 29.12.1993 р.

5. Порядок зберігання магістерської роботи

Після захисту магістерська робота передається в деканат для зберігання.

Після закінчення терміну зберігання магістерських робіт (1 рік) вони списуються за актом та знищуються.

Магістерські роботи, які оцінені на “відмінно з відзнакою”, та ті, які мають найбільш актуальне науково-практичне значення, передаються до фонду бібліотеки академії.

Схвалено науково-методичною радою
Національної юридичної академії
України імені Ярослава Мудрого
(протокол № 2 від 02.10.2010 року)

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ щодо підготовки та оформлення магістерської роботи

Загальні положення

1.1. Магістерська робота – це випускна кваліфікаційна письмова робота науково-дослідного змісту, яка є підсумком теоретичної, наукової та практичної роботи студента протягом навчання у магістратурі і демонструє рівень академічних і професійних компетенцій, здатності самостійно вести науковий пошук і розв’язувати конкретні теоретико-прикладні задачі.

Магістерська робота виконується відповідно до навчального плану та освітньо-професійної програми підготовки магістра. Вимоги до магістерської роботи, порядку її підготовки та захисту визначаються Положенням про магістерську роботу, схваленим вченою радою Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого (протокол № 2 від 01.10.2010 року).

1.2. Підготовка до написання магістерської роботи передбачає виконання наступних завдань:

- систематизацію, поглиблення, закріплення теоретичних та практичних знань студентів, їх застосування при вирішенні конкретних практичних ситуацій;
- оволодіння методикою наукового дослідження, узагальнення та логічного викладу матеріалу;
- узагальнення емпіричного матеріалу;

- розвиток професійних кваліфікацій у відповідних сферах юридичної практики та відповідно до профілю освітньо-професійної програми магістра;
- визначення рівня професійної кваліфікації випускника відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики магістра.

1.3. Магістерська робота повинна відповідати загальним вимогам, до яких належать:

- актуальність теми дослідження для теорії та юридичної практики;
- наявність елементів новизни отриманих результатів;
- практична значущість;
- концептуальність авторського підходу до предмета дослідження;
- глибина дослідження та повнота висвітлення питань;
- точність та конкретність викладу матеріалу;
- обґрунтованість висновків та рекомендацій.

Структура магістерської роботи

За своєю структурою магістерська робота складається з:

- титульного аркуша,
- змісту,
- вступу,
- основної частини (розділів, поділених на підрозділи),
- висновків,
- списку використаних джерел,
- додатків.

Кожна структурна частина роботи (за винятком підрозділів) починається з нової сторінки.

Титульний аркуш оформлюється відповідно до встановлених вимог (див. дод. А). На ньому вказується офіційна назва навчального закладу та кафедри, на якій виконана робота; прізвище, ім'я та по батькові автора; тема наукової роботи; прізвище, ім'я та по батькові, науковий ступінь, вчене звання нау-

кового керівника; вказівки про допуск роботи до захисту, дату захисту та отриману оцінку; місто та рік написання роботи.

Зміст. Містить найменування та номери початкових сторінок усіх структурних частин роботи, а саме: вступу, розділів, підрозділів, висновків, списку використаних джерел, додатків (*див. дод. Б*).

Вступ. У вступі розкривається актуальність і стан розробки проблеми, наводиться обґрунтування необхідності проведення дослідження та інші кваліфікаційні дані до магістерської роботи у наступній послідовності.

Актуальність теми дослідження: що обумовило вибір саме цієї теми, чим визначається актуальність.

Наводяться прізвища тих науковців, які зробили вагомий внесок у дослідження обраної теми, на результати чиїх досліджень буде спиратися автор при написанні магістерської роботи, стан наукової практики.

Мета та завдання дослідження. Мета формулюється лаконічно, одним реченням і повинна впливати з теми роботи. Відповідно до визначеної мети формулюються завдання, які деталізують та розкривають мету. Характер завдань впливає з назв розділів та підрозділів роботи, а їх зміст формулюють, використовуючи такі поняття: “визначити ..., встановити ..., охарактеризувати..., розробити..., виявити..., сформулювати ..., розкрити...” тощо.

Об’єкт дослідження – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію і обране для вивчення.

Предмет дослідження – сукупність властивостей і взаємозв’язків об’єкта в межах дослідження. Об’єкт і предмет співвідносяться між собою як загальне й часткове.

Методи дослідження – системи методів, що використані для досягнення поставленої в магістерській роботі мети.

Наукова новизна – коротка анотація нових положень або рішень, запропонованих автором особисто.

Практичне значення одержаних результатів виражається в різних формах, залежно від характеру самої роботи.

Основна частина складається з розділів, підрозділів. Кожен розділ висвітлює самостійне питання, а підрозділ –

окрему частину цього питання.

В основній частині викладається зміст дослідження: теоретичні і практичні основи дослідження, постановка проблемних питань та способи їх вирішення тощо.

У роботі необхідно стисло, логічно і аргументовано викладати зміст та результати дослідження, уникати загальних слів, бездоказових тверджень, тавтології.

Кожен розділ закінчується короткими висновками і узагальненнями автора.

Обов'язковим інтегрованим наскрізним елементом роботи є аналіз судової практики та судової статистики, аналіз практики застосування законодавства, узагальнення судової практики з окремих питань

Висновки формуються у стислому викладі найбільш важливих наукових та практичних результатів, одержаних в роботі, підкреслюють її значення для науки і практики. У висновках надаються пропозиції та рекомендації щодо наукового та практичного використання отриманих результатів.

Список використаних джерел. Магістерська робота повинна завершуватися списком використаних джерел, на які є посилання в тексті роботи та які використані при її підготовці та написанні (*див. дод. В*).

Склад та кількість використаних джерел повинні бути достатніми для належного розкриття теми магістерської роботи.

Особливу увагу при написанні магістерської роботи слід приділити використанню наукових праць з обов'язковим посиланням на літературні джерела, які робляться відповідно до загальновідомих вимог.

Додатки. У додатках надається інформація, яка не розміщена безпосередньо у тексті магістерської роботи.

Підготовка магістерської роботи

Відповідно до розробленого і погодженого з науковим керівником плану студент висвітлює кожне з передбачених в ньому питань. При цьому автор, як правило:

- наводить і розглядає різні погляди окремих науковців, дані юридичної практики щодо проблем, які досліджуються;
- визначає свою позицію, аналізує відповідні положення нормативно-правових актів, у тому числі, в разі потреби, іноземних держав та міжнародно-правових документів;
- формулює пропозиції щодо вдосконалення законодавства та покращення практики його застосування, формулює інші пропозиції спеціально-юридичного, методологічного та теоретичного характеру.

Кожен розділ магістерської роботи закінчується короткими висновками, на основі яких слід формулювати висновки до всієї роботи в цілому.

Робота виконується на одній стороні стандартного білого аркуша формату А4 (розмір 210x297 мм).

Текст друкується за допомогою комп'ютера з дотриманням таких вимог:

- *шрифт* – Times New Roman, звичайний світлий;
- *розмір шрифту* (параметри) – 14;
- *міжрядковий інтервал тексту* – 1,5, до тридцяти рядків на сторінці;
- *вирівнювання основного тексту* – за шириною;
- *колір тексту* – чорний.

Роботу необхідно друкувати, лишаючи поля таких розмірів:

- *лівий* – 30 мм;
- *правий* – 10 мм;
- *верхній та нижній* – 20 мм.

Обсяг магістерської роботи в разі виконання її способом комп'ютерного набору становить 45-50 сторінок, без урахування списку використаних джерел та додатків.

Титульний аркуш включається до загальної нумерації сторінок роботи, але на ньому номер сторінки не ставлять, на наступних сторінках номер проставляється угорі з правого боку сторінки без крапки в кінці.

Остаточний варіант магістерської роботи, погоджений з керівником і оформлений відповідно до встановлених вимог, разом з відгуком керівника подається на кафедру у двох примірниках, надрукованих комп'ютерним способом.

До роботи додається електронний варіант на диску (електронна версія магістерської роботи має бути ідентичною паперовій).

Один з примірників розглядається на кафедрі та передається для захисту у Державну екзаменаційну комісію (ДЕК), другий – студент зберігає у себе з метою підготовки до захисту роботи.

Передає на кафедру магістерська робота реєструється і передається науково-педагогічним працівникам кафедри для ознайомлення та підготовки рецензій.

Відгук на магістерську роботу

Відгук складається з наступних частин:

- коротка характеристика актуальності та значення теми дослідження;
- окреслення ставлення студента до виконання роботи, зауваження та побажання керівника (якщо є);
- висновок про можливість допуску чи недопуск магістерської роботи до захисту. У разі негативного висновку науковий керівник детально визначає підстави та причини, що обумовили недопуск магістерської роботи до захисту;
- пропозиції щодо оцінки, на яку заслуговує допущена до захисту магістерська робота.

Наявність відгуку на магістерську роботу є необхідною умовою для прийняття рішення кафедрою про її допуск чи недопуск до захисту на засіданні ДЕК.

Рецензія на магістерську роботу

Рецензент має визначити як позитивні аспекти роботи (зокрема: глибину та самостійність дослідження, опанування спеціальної літератури, використання матеріалів практики, наявність висновків та пропозицій теоретичного та практичного характеру, наявність апробацій результатів дослідження тощо),

так і недоліки.

Рецензія на магістерську роботу – це письмовий виклад рецензентом своїх зауважень, висновків та пропозицій, які, на його думку, повинні враховуватися при захисті магістерської роботи у ДЕК. У рецензії визначаються:

- думка рецензента щодо актуальності обраної студентом теми;
- оцінка рецензентом визначених студентом предмета, меж, мети та завдань дослідження, запропонованого ним плану (змісту) магістерської роботи;
- особиста участь автора в одержанні нових наукових результатів, викладених у магістерській роботі; ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у роботі; наукова й практична значимість отриманих результатів дослідження і рекомендацій з подальшого їх використання;
- оцінка мови, стилю, грамотності викладення наукового матеріалу;
- недоліки роботи з наведенням конкретних прикладів;
- остаточний висновок щодо ступеня відповідності магістерської роботи тим вимогам, пропозиція щодо можливої конкретної оцінки магістерської роботи з урахуванням її захисту у ДЕК – “відмінно”, “добре”, “задовільно”, “незадовільно”.

Захист магістерської роботи

Захист магістерської роботи відбувається на відкритому засіданні ДЕК (відповідно до “Положення про порядок створення, організацію і роботу державної екзаменаційної (кваліфікаційної) комісії у вищих навчальних закладах України” від 29.12.93 р.).

Додаток А

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО

Кафедра ЦИВІЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Інститут (факультет) ФАКУЛЬТЕТ ПІДГОТОВКИ ПРОФЕСІЙНИХ СУДДІВ

ДОСТУПНІСТЬ ПРАВОСУДДЯ У ЦИВІЛЬНИХ СПРАВАХ

Спеціальність 8.03040101 — “Правознавство”

**Магістерська робота
на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня “магістр”**

Виконав:

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

_____ (група)

Науковий керівник:

_____ (вчений ступінь, вчене звання, посада)

_____ (прізвище, ініціали)

_____ (рішення про допуск до захисту)

_____ (№ протоколу засідання кафедри, дата)

Завідувач кафедри

Дата захисту: “__” _____ 20__ р.

_____ (підпис) _____ (прізвище, ініціали)

Оцінка: _____

Підписи членів ДЕК:

Харків
201_ р.

З М І С Т

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ДОСТУПНІСТЬ ПРАВОСУДДЯ У ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ	7
1.1. Доступність як стандарт правосуддя: генезис та зміст	7
1.2. Модель цивільного судочинства та проблема його доступності	17
1.3. Структурна характеристика доступності правосуддя у цивільних справах	25
РОЗДІЛ 2. ЗАГАЛЬНІ УМОВИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДОСТУПНОСТІ ПРАВОСУДДЯ У ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ	26
2.1. Обсяг судового захисту та доступність правосуддя	26
2.2. Належна судова процедура як елемент доступності правосуддя у цивільних справах	32
2.3. Захист громадського інтересу в цивільному судочинстві	40
2.4. Розумні строки судового розгляду як елемент доступності правосуддя у цивільних справах	45
РОЗДІЛ 3. ФОРМИ ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ В ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ	46
3.1. Право бідності як елемент доступності правосуддя у цивільному судочинстві	52
3.2. Інститут захисту прав інших осіб як елемент доступності правосуддя у цивільному судочинстві	60
ВИСНОВКИ	61
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	63
ДОДАТКИ	69

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Нормативно-правові акти

1. Конституція України від 28.06.1996 р. зі змін. і допов., внесені Законом України “Про внесення змін до Конституції України” від 08.12.2004 р. // Офіц. видання. – К: Юрінком Інтер, 2006.
2. Європейська конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950 р. та додаткові протоколи, рат. Законом України від 17.07.1997 р. (зміни в назві конвенції згідно із Законом України від 09.02.2006 р.) // Офіц. вісн. України. – 2006. – № 32. – Ст. 2371.
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 р. (зі змін. і допов.) // Відом. Верхов. Ради УРСР. – 1984. – Дод. до № 51. – Ст. 1122.
4. Про свободу совісті та релігійні організації в Україні: Закон України від 23.04.1991 р. (зі змін. і допов.) // Відом. Верхов. Ради України. – 1991. – № 25. – Ст. 283.
5. Про додаткові заходи щодо забезпечення реалізації громадянами конституційного права на звернення: Указ Президента України від 13.08.2002 р. // Офіц. вісн. України. – 2002. – №33. – Ст. 1528.
6. Про застосування Конституції України при здійсненні правосуддя: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 1.11.1996 р. № 9 // Бюл. законодавства і юрид. практики. – 2002. – № 8.
7. ....
8. ....

Л і т е р а т у р а

9. Шевчук П.І. Доступ до правосуддя: сучасний стан і шляхи вдосконалення / П.І. Шевчук // Адвокат. – 2000. – № 1. – С.3-4.
10. Шевчук П.І. Питання про доступність правосуддя та правової допомоги потребує законодавчого вирішення / П.І. Шевчук // Вісн. Верхов. Суду України. – 2000. – № 2(18). – С.38-41.

11. Приходько И.А. Доступность правосудия в гражданском и арбитражном процессе. Основные проблемы / И.А. Приходько // Пробл. доступности и эффективности арбитражного и гражданского судопроизводства. – М.: Юрид. фирма “Лиджист”, 2001. – С.12-41.
12. Решетникова И.В. Протокол судебного заседания через призму доступности судебной защиты / И.В. Решетникова // Пробл. доступности и эффективности арбитражного и гражданского судопроизводства. – М.: Юрид. фирма “Лиджист”, 2001. – С.295-301.
13. Шерстюк В.М. Право быть выслушанным и быть услышанным – принцип гражданского процессуального права / В.М. Шерстюк // Заметки о современном гражданском и арбитражном процессуальном праве. – М.: “Городец”, 2004. – С.57-63.
14. Туманова Л.В. Некоторые вопросы обеспечения права на справедливое судебное разбирательство / Л.В. Туманова // Современная доктрина гражданского, арбитражного процесса и исполнительного производства: теория и практика: Сб. науч. ст. – Краснодар-СПб.: Юрид. центр прес, 2004. – С.45-54.
15. Коршунов Н.М. Доступность судебной защиты и эффективность защиты гражданских прав муниципальных образований. / Н.М. Коршунов, И.Ю. Аккуратов // Проблемы доступности и эффективности арбитражного и гражданского судопроизводства. – М.: Юрид. фирма “Лиджист”, 2001. – С.283-294.
16. Сахнова Т.В. Справедливый судебный процесс: иллюзии или реальность? / Т.В. Сахнова // Система гражданской юрисдикции в канун XXI века: современное состояние и перспективы развития. Межвуз. сб. науч. трудов. – Екатеринбург: Изд-во гуманитарного ун-та, 2000. – С.22-32.
17. Решетникова И.В. Право общественного интереса и российский гражданский процесс / И.В. Решетникова // Росс. юрид. журнал. – 1996. – № 4. – С.8-13;
18. Гомьен Д. Европейская конвенция о правах человека и Европейская социальная хартия: право и практика / Д. Гомьен, Д. Харрис, Л. Зваак. – М.: Изд-во МНИМП, 1998. – 600с.
19. ....
20. ....

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО МАГІСТЕРСЬКУ РОБОТУ
(для студентів факультету
підготовки професійних суддів)**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ПІДГОТОВКИ ТА ОФОРМЛЕННЯ
МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ**

У к л а д а ч КОМАРОВ Вячеслав Васильович

Підп. до друку 04.10.2010 р. Формат 84x108 ¹/₃₂. Папір офсетний.
Друк: ризограф. Умовн. друк. арк. 1,12. Облік.-вид.арк. 0,65. Вид. № 51.
Тираж прим. Зам. № 3845. Ціна договірна.

Редакційно-видавничий відділ
Національної юридичної академії України,
вул. Пушкінська, 77, м. Харків, 61024, Україна.

Друкарня
Національної юридичної академії України,
вул. Пушкінська, 77, м. Харків, 61024, Україна.